

PRZEDMIOTOWE ZASADY OCENIANIA Z BIOLOGII DLA KLAS VIII

I. Informacje ogólne

I.I. Cele oceniania:

- 1) informowanie ucznia o poziomie jego osiągnięć edukacyjnych i jego zachowaniu oraz o postępach w tym zakresie,
- 2) udzielanie uczniowi pomocy w nauce poprzez przekazanie uczniowi informacji o tym, co zrobił dobrze i jak powinien dalej się uczyć,
- 3) udzielanie uczniowi wskazówek do samodzielnego planowania własnego rozwoju,
- 4) motywowanie ucznia do dalszych postępów w nauce,
- 5) monitorowanie bieżącej pracy ucznia,
- 6) dostarczanie rodzicom i nauczycielom informacji o postępach i trudnościach w nauce i zachowaniu ucznia oraz o szczególnych uzdolnieniach ucznia.

I.II. Zasady oceniania:

- 1)zasada jawności ocen zarówno dla ucznia jak jego rodziców;
- 2)zasada częstotliwości i rytmiczności - uczeń oceniany jest na bieżąco i rytmicznie. Ocena końcowa nie jest średnią arytmetyczną ocen cząstkowych;
- 3)zasada jawności kryteriów - uczeń i jego rodzice znają kryteria oceniania, zakres materiału z każdego przedmiotu oraz formy pracy podlegające ocenie;
- 4)zasada różnorodności wynikająca ze specyfiki każdego przedmiotu;
- 5)zasada różnicowania wymagań - zadania stawiane uczniom mają zróżnicowany poziom trudności i dają możliwość uzyskania wszystkich ocen;
- 6)zasada otwartości - PZO podlegają weryfikacji i modyfikacji w oparciu o okresową ewaluację.

II. Sposoby sprawdzania osiągnięć edukacyjnych uczniów

Ocenianiu podlegać będą:

1. **Wypowiedzi ustne** - oceniane są pod względem rzeczowości, stosowania języka chemicznego, umiejętności formułowania dłuższej wypowiedzi. Przy odpowiedzi ustnej obowiązuje znajomość materiału z trzech ostatnich lekcji; w przypadku lekcji powtórzeniowych z całego działu.
2. **Sprawdziany pisemne, całogodzinne** - przeprowadzane po zakończeniu każdego działu; zapowiadane są tydzień wcześniej, poprzedzone lekcją powtórzeniową oraz wpisane do e-dziennika.
3. **Kartkówki 10 – 15 min.** - obejmujące materiał z najwyżej trzech ostatnich lekcji; nie muszą być

zapowiadane.

4. Zadania domowe – przynajmniej jedna ocena w semestrze, ocenie podlegają zadania w zeszytach ćwiczeń.

5. Dodatkowa aktywność: aktywność na lekcjach, umiejętność samodzielnego rozwiązywania problemów, współpraca w zespole, udział w dyskusjach prowadzących do końcowych wniosków. Za aktywność na lekcji uczeń może otrzymać plusy. Gdy zgromadzi 10 plusów uzyskuje ocenę bardzo dobrą. W przypadku dużej aktywności na lekcji uczeń może otrzymać ocenę bardzo dobrą.

Ocenie podlega również aktywność negatywna ucznia. Uczeń, który przeszkadza w prowadzeniu zajęć, nie uważa oraz nie wykonuje poleceń nauczyciela otrzymuje minus. W przypadku otrzymania przez ucznia 5 minusów, nauczyciel stawia uczniowi ocenę niedostateczną.

Podczas oceny sprawdzianów pisemnych lub kartkówek przyjmuje się następującą skalę punktową:

- 0% - 29% - ocena niedostateczna
- 30% do 50% punktów - ocena dopuszczająca
- 51% do 74% punktów - ocena dostateczna
- 75% do 89% punktów - ocena dobra
- 90% do 99% punktów - ocena bardzo dobra
- 100% - ocena celująca.

6. Konkursy i olimpiady – dla uczniów będących laureatami etapu I przewidziana jest celująca ocena cząstkowa, natomiast uczniowie, którzy są laureatami etapu II przewidziane jest podwyższenie oceny śródrocznej lub końcowo-rocznej o jeden stopień.

7. Uczeń może uzyskać również ocenę za inne formy aktywności, np. opracowanie ciekawych materiałów, referaty, prezentacje multimedialne, doświadczenia, zadania dodatkowe w zeszytach ćwiczeń.

III. Sposoby dokumentowania osiągnięć uczniów

1. Przy każdej ocenie w dzienniku lekcyjnym jest wpis określający rodzaj aktywności ucznia, zakres materiału i forma sprawdzianu.

2. Wystawienie oceny śródrocznej i końcowo-rocznej dokonuje się na podstawie ocen cząstkowych, przy czym większą wagę mają oceny ze sprawdzianów, w drugiej kolejności są odpowiedzi ustne i kartkówki. Pozostałe oceny są wspomagające.

IV. Sposoby korygowania niepowodzeń szkolnych

1. Uczeń ma prawo poprawić ocenę niedostateczną uzyskaną ze sprawdzianu podsumowującego dział w terminie 7 dni od daty wpisania oceny do dziennika lub w innym terminie ustalonym przez

nauczyciela.

2. Raz w ciągu śródrocza uczeń może poprawić dowolną ocenę uzyskaną ze sprawdzianu podsumowującego dział w terminie 7 dni od daty wpisania oceny do dziennika.

3. Do dziennika obok oceny uzyskanej poprzednio wpisuje się ocenę uzyskaną z poprawy.

4. W przypadku gdy uczeń nie zgłosi się na poprawę w ciągu 7 dni lub w terminie wyznaczonym przez nauczyciela traci możliwość poprawy.

5. Oceny bieżące z kartkówki, zadań domowych, pracy na lekcji, odpowiedzi ustnych, ćwiczeń nie podlegają poprawie.

7. Za niesamodzielną pracę ucznia (tzw. ściąganie na kartkówce, sprawdzianie, niesamodzielną pracę domową) uczeń może otrzymać ocenę niedostateczną.

6. Uczeń, który nie pisał sprawdzianu z powodu nieobecności jest zobowiązany do napisania go na najbliższej godzinie lekcyjnej. Wyjątek stanowi długotrwała nieobecność ucznia – wtedy ustalany jest indywidualny termin.

7. Uczeń może być zwolniony przez nauczyciela z pisania pracy klasowej, kartkówki lub odpowiedzi ustnej w wyjątkowych sytuacjach losowych.

8. Istnieje możliwość konsultacji z nauczycielem w przypadku, gdy uczeń zgłosi chęć uzupełnienia braków z przedmiotu.

V. Tryb i warunki uzyskania wyższej niż przewidywana rocznej oceny z zajęć edukacyjnych

1) Uczeń może ubiegać się o podwyższenie przewidywanej oceny tylko o jeden stopień i tylko w przypadku gdy co najmniej połowa uzyskanych przez niego ocen cząstkowych jest równa ocenie, o którą się ubiega, lub od niej wyższa.

2) Warunki ubiegania się o ocenę wyższą niż przewidywana:

- frekwencja na zajęciach z biologii nie niższa niż 80% (z wyjątkiem długotrwałej choroby);
- usprawiedliwienie wszystkich nieobecności na zajęciach;
- przystąpienie do wszystkich przewidzianych przez nauczyciela form sprawdzianów i prac pisemnych;
- uzyskanie z wszystkich sprawdzianów i prac pisemnych ocen pozytywnych (wyższych niż ocena niedostateczna), również w trybie poprawy ocen niedostatecznych,
- skorzystanie z wszystkich oferowanych przez nauczyciela form poprawy, w tym - konsultacji indywidualnych.

3) Uczeń spełniający wszystkie warunki najpóźniej na 7 dni przed klasyfikacyjnym zebraniem Rady Pedagogicznej przystępuje do przygotowanego przez nauczyciela przedmiotu dodatkowego sprawdzianu pisemnego, obejmującego tylko zagadnienia ocenione poniżej jego oczekiwań.

4) Sprawdzian, oceniony zgodnie z przedmiotowymi zasadami oceniania, zostaje dołączony do

dokumentacji wychowawcy klasy.

5) Poprawa oceny rocznej może nastąpić jedynie w przypadku, gdy sprawdzian został zaliczony na ocenę, o którą ubiega się uczeń lub ocenę wyższą.

6) Ostateczna ocena roczna nie może być niższa od oceny proponowanej, niezależnie od wyników sprawdzianu, do którego przystąpił uczeń w ramach poprawy.

V. INNE

1) Oceny są jawne dla ucznia i jego rodziców (prawnych opiekunów).

2) Na wniosek ucznia lub jego rodziców (prawnych opiekunów) nauczyciel uzasadnia ustaloną ocenę.

3) Na wniosek ucznia lub jego rodziców (prawnych opiekunów), sprawdzone i ocenione pisemne prace kontrolne oraz inna dokumentacja dotycząca oceniania ucznia jest udostępniana uczniowi lub jego rodzicom (prawnym opiekunom) podczas dyżurów konsultacyjnych nauczyciela.

4) Uczeń ma prawo zgłosić raz w semestrze nieprzygotowanie do zajęć, nie dotyczy to lekcji powtórzeniowych i zapowiedzianych wcześniej sprawdzianów (wyjątkiem jest powrót do szkoły po długiej nieobecności); nieprzygotowanie należy zgłaszać przed lekcją (podczas sprawdzania listy obecności).

5) Każdy uczeń w ciągu okresu powinien otrzymać co najmniej 4 /cztery / oceny.

6) Oceny podawane są uczniom do wiadomości i na bieżąco wpisywane do dziennika lekcyjnego. Oceny z odpowiedzi ustnej, jak również inne spostrzeżenia dotyczące postępów edukacyjnych ucznia mogą być wpisywane do zeszytu przedmiotowego, jako informacja dla rodziców i winne być podpisane przez rodziców.

7) Zapowiedziane sprawdziany nie powinny być przekładane bez szczególnie ważnych powodów.

8) Każdy sprawdzian i kartkówkę uczeń musi zaliczyć w terminie uzgodnionym z nauczycielem – nie później jednak niż do tygodnia od daty sprawdzianu (kartkówki) lub powrotu do szkoły po czasowej nieobecności. W przypadku ponownej nieobecności ucznia w ustalonym terminie uczeń pisze sprawdzian po powrocie do szkoły. Zaliczenie polega na pisaniu sprawdzianu o tym samym stopniu trudności. W sytuacjach uzasadnionych nauczyciel może zwolnić ucznia z zaliczania zaległego sprawdzianu. Brak zaliczenia pracy pisemnej nauczyciel oznacza wpisując w rubrykę ocen „-”

9) Sprawdziany i inne prace pisemne są przechowywane w szkole do końca danego roku szkolnego.

VI. Sposób przekazywania rodzicom informacji o postępach i trudnościach w nauce

1) Nauczyciel na początku każdego roku szkolnego informuje uczniów i rodziców o wymaganiach edukacyjnych niezbędnych do uzyskania poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych.

2) O ocenach cząstkowych lub końcowych informuje rodziców:

- wychowawca klasy na zebraniach lub w czasie indywidualnych spotkań,
 - nauczyciel uczący w czasie dyżurów nauczycielskich oraz za pośrednictwem e-dziennika.
- 3) Sprawdzone i ocenione pisemne prace ucznia są udostępniane do wglądu rodzicom w jeden z następujących sposobów:
- na prośbę rodzica nauczyciel udostępnia do wglądu pracę pisemną ucznia podczas indywidualnych konsultacji na terenie szkoły,
 - nauczyciel udostępnia do wglądu prace pisemne uczniów podczas zebrań rodziców.

VII. Ogólne kryteria oceniania z biologii

Ustala się następujące szczegółowe kryteria ocen:

Ocenę celującą otrzymuje ją uczeń, który:

- ✓ opanował pełen zakres wiedzy przewidziany w programie,
- ✓ samodzielnie i twórczo rozwija własne uzdolnienia, przetwarza i prezentuje wiadomości, posługując się terminologią biologiczną,
- ✓ biegle posługuje się zdobytymi wiadomościami w rozwiązywaniu problemów teoretycznych i praktycznych, proponuje rozwiązania nietypowe,
- ✓ formułuje problemy i rozwiązuje je w sposób twórczy,
- ✓ korzysta z wiedzy fizycznej, chemicznej oraz informatycznej w celu pełnego wyjaśnienia procesów biochemicznych oraz fizjologicznych,
- ✓ gromadzi materiały pomocnicze do nauki biologii,
- ✓ prowadzi dokumentację swojej pracy,
- ✓ jest bardzo zaangażowany i aktywny na lekcjach,
- ✓ bierze udział w konkursach i olimpiadach biologicznych, osiąga wysokie wyniki,
- ✓ w pracach pisemnych osiąga 100% punktów możliwych do zdobycia i w pełni odpowiada na dodatkowe pytania.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje ją uczeń, który:

- ✓ pełen zakres wiedzy przewidziany w programie,
- ✓ sprawnie posługuje się zdobytymi wiadomościami i umiejętnościami,
- ✓ samodzielnie rozwiązuje problemy teoretyczne i praktyczne, stosuje posiadaną wiedzę do rozwiązywania zadań i problemów w nowych sytuacjach,
- ✓ wykazuje szczególne zainteresowanie biologią,
- ✓ samodzielnie planuje i prowadzi różne obserwacje oraz eksperymenty, stawia hipotezy, analizuje i interpretuje wyniki, formułuje wnioski, wyjaśnia fizyczne i chemiczne aspekty zjawisk oraz procesów biologicznych, rozwiązuje zadania dodatkowe,
- ✓ korzysta z najnowszych i aktualnych źródeł informacji popularnonaukowej,

- ✓ prezentuje swoją wiedzę posługując się poprawną terminologią biologiczną,
- ✓ bierze udział w szkolnych konkursach biologicznych lub ekologicznych i osiąga bardzo dobre wyniki,
- ✓ systematycznie i starannie prowadzi zeszyt przedmiotowy, ma zaliczone zadania domowe,
- ✓ aktywnie uczestniczy w lekcjach,
- ✓ w pisemnych sprawdzianach wiedzy i umiejętności osiąga od 90% do 99% punktów możliwych do zdobycia.

Ocenę dobrą otrzymuje ją uczeń, który:

- ✓ opanował materiał programowy w stopniu zadowalającym,
- ✓ posiada w dużym zakresie wiadomości i umiejętności określone programem nauczania biologii w danej klasie, poprawnie stosuje wiadomości, samodzielnie rozwiązuje zadania dodatkowe,
- ✓ sporządza notatki słowne i graficzne z samodzielnej pracy, wykonuje proste eksperymenty oraz dokumentuje wyniki,
- ✓ posługuje się mikroskopem i zna sprzęt laboratoryjny,
- ✓ bierze udział w szkolnych konkursach biologicznych lub ekologicznych,
- ✓ rozwiązuje zadania teoretyczne lub praktyczne o średnim stopniu trudności,
- ✓ jest aktywny na lekcji,
- ✓ systematycznie prowadzi zeszyt przedmiotowy, ma zaliczone zadania domowe,
- ✓ w pracach pisemnych osiąga od 75% do 89% punktów.

Ocenę dostateczną otrzymuje ją uczeń, który:

- ✓ posiada wiadomości i umiejętności przystępne, niezbyt złożone, najważniejsze w nauczaniu biologii oraz takie które można wykorzystać w sytuacjach szkolnych i pozaszkolnych,
- ✓ rozwiązuje typowe zadania i problemy,
- ✓ korzysta z atlasów, leksykonów, słowników w celu wyjaśnienia pojęć biologicznych, często przy pomocy nauczyciela,
- ✓ wyciąga wnioski z prostych obserwacji i doświadczeń,
- ✓ wykazuje się aktywnością w stopniu zadowalającym,
- ✓ prowadzi zeszyt przedmiotowy, ma zaliczone zadania domowe,
- ✓ w przypadku prac pisemnych osiąga od 51% do 74% punktów.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje ją uczeń, który:

- ✓ ma braki w opanowaniu wiadomości i umiejętności określonych programem na poziomie minimum programowego, ale nie przekreślają one możliwości dalszego kształcenia,

- ✓ wykonuje proste polecenia oraz rozwiązuje nieskomplikowane zadania praktyczne, pod kierunkiem nauczyciela,
- ✓ w niewielkim stopniu łączy wiedzę biologiczną z praktyką,
- ✓ wiadomości przekazuje w sposób nieporadny, nie używając terminologii biologicznej,
- ✓ jest mało aktywny na lekcji,
- ✓ prowadzi zeszyt przedmiotowy,
- ✓ w przypadku prac pisemnych osiąga od 30% do 50% punktów.

Ocene niedostateczną otrzymuje ją uczeń, który:

- ✓ nie posiada wiadomości i umiejętności z zakresu minimum programowego w danej klasie, a braki te uniemożliwiają dalsze zdobywanie wiedzy z biologii,
- ✓ nie posługuje się terminologią biologiczną,
- ✓ nie potrafi posługiwać się przyrządami biologicznymi,
- ✓ wykazuje się brakiem systematyczności w przyswajaniu wiedzy i wykonywaniu prac domowych,
- ✓ nie podejmuje próby rozwiązania zadań o elementarnym stopniu trudności nawet przy pomocy nauczyciela,
- ✓ wykazuje bierną postawę na lekcji,
- ✓ nie prowadzi systematycznie zeszytu przedmiotowego, nie odrabia zadań i ćwiczeń domowych,
- ✓ w przypadku prac pisemnych osiąga od 0% do 29%.

VIII. Wymagania na poszczególne oceny szkolne – klasa VIII

TEMAT LEKCJI	WYMAGANIA PODSTAWOWE UCZEŃ:		WYMAGANIA PONADPODSTAWOWE UCZEŃ:	
	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra
DZIAŁ 1. PODSTAWY DZIEDZICZENIA CECH				
1. Budowa i znaczenie DNA	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje miejsce w komórce, w którym znajduje się DNA 	<ul style="list-style-type: none"> • określa rolę DNA w przechowywaniu i powielaniu (replikacji) informacji o cechach organizmu 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje budowę DNA (przedstawia strukturę helisy DNA) 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia przebieg replikacji DNA i wyjaśnia jej znaczenie
2. Rola DNA jako substancji dziedzicznej	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady cech dziedzicznych i cech niedziedzicznych 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, co to są dziedziczność i dziedziczenie • podaje, że informacja o 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje geny jako jednostki dziedziczenia – odcinki DNA odpowiedzialne za 	<ul style="list-style-type: none"> • określa sposób zapisania informacji o cechach (kolejność

TEMAT LEKCJI	WYMAGANIA PODSTAWOWE UCZEŃ:		WYMAGANIA PONADPODSTAWOWE UCZEŃ:	
	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra
	ch (nabytych) u człowieka	cesze organizmu jest zapisana w DNA	cechy dziedziczne	nukleotydów w DNA)
3. Chromosomy i geny. Znaczenie mitozy i mejozy w życiu organizmów	<ul style="list-style-type: none"> • podaje, że podczas podziału komórki DNA jest widoczne w postaci chromosomów • wyjaśnia znaczenie podziałów komórkowych (mitozy) w życiu organizmu 	<ul style="list-style-type: none"> • rozróżnia komórki haploidalne i diploidalne • wyjaśnia znaczenie podziałów komórkowych (mejozy) w życiu organizmów 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje budowę chromosomów (chromatydy, centromer) • rozróżnia autosomy i chromosomy płci 	<ul style="list-style-type: none"> • określa w podanych przykładach haploidalną i diploidalną liczbę chromosomów
4. Zasady dziedziczenia cech	<ul style="list-style-type: none"> • określa istnienie różnych alleli (odmian) danego genu, w tym alleli dominujących i recesywnych 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, co to są homozygota dominująca, homozygota recesywna oraz heterozygota 	<ul style="list-style-type: none"> • zapisuje za pomocą odpowiednich liter przykłady dziedziczenia cech człowieka: genotyp rodziców, ich gamety oraz możliwe potomstwo 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje przykłady rozwiązań krzyżówek genetycznych
5. Dziedziczenie wybranych cech u człowieka	<ul style="list-style-type: none"> • określa, co to są genotyp i fenotyp 	<ul style="list-style-type: none"> • określa fenotyp organizmu na podstawie genotypu 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady dziedziczenia wybranych cech u człowieka 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje schematy dziedziczenia cech pod kątem określania genotypu oraz fenotypu rodziców i potomstwa
6. Dziedziczenie grup krwi u człowieka.	<ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia znaczenie wiedzy na temat grup krwi i czynnika Rh w życiu człowieka 	<ul style="list-style-type: none"> • zapisuje za pomocą symboli genotypy osób o poszczególnych grupach krwi układu ABO 	<ul style="list-style-type: none"> • zapisuje za pomocą symboli genotypy osób Rh⁺ i Rh⁻ 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje schematy dziedziczenia grup krwi układu ABO pod kątem określania genotypu i fenotypu potomstwa
7. Dziedziczenie płci u człowieka i cech sprzężonych	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje zestawy chromosomów 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia dziedziczenie płci u człowieka 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia charakterystyczne objawy daltonizmu 	<ul style="list-style-type: none"> • zapisuje krzyżówki genetyczne

TEMAT LEKCJI	WYMAGANIA PODSTAWOWE UCZEŃ:		WYMAGANIA PONADPODSTAWOWE UCZEŃ:	
	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra
z płcią	płci charakterystyczne dla kobiety i mężczyzny		i hemofilii • określa, co to są choroby sprzężone z płcią i jakimi symbolami zapisujemy warunkujące je allele genów	dotyczące dziedziczenia cech sprzężonych z płcią w celu ustalenia fenotypów oraz genotypów rodziców i potomstwa
DZIAŁ 2. ZMIENNOŚĆ GENETYCZNA I EWOLUCJONIZM				
8. Przyczyny i skutki mutacji	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady cech człowieka będących przejawami zmienności dziedzicznej i niedziedzicznej 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia przykłady czynników mutagennych fizycznych, chemicznych i biologicznych • rozróżnia mutacje genowe i chromosomowe 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia nowotwory jako skutek niekontrolowanych podziałów komórkowych 	<ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia, że proces mejozy oraz zapłodnienie są przyczyną występowania zmienności rekombinacyjnej
9. Choroby genetyczne	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje przyczynę i objawy zespołu Downa • podaje przykłady chorób genetycznych człowieka uwarunkowanych mutacjami genowymi 	<ul style="list-style-type: none"> • krótko opisuje objawy mukowiscydozy i fenyloketonurii 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje zestaw chromosomów osoby chorej na zespół Downa 	<ul style="list-style-type: none"> • zapisuje krzyżówki genetyczne dotyczące dziedziczenia chorób (na przykładzie mukowiscydozy)
10. Źródła wiedzy o ewolucji organizmów	<ul style="list-style-type: none"> • określa, co to jest ewolucja organizmów i na czym ona polega 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady skamieniałości i krótko przedstawia sposób ich powstawania • wskazuje twórców teorii ewolucji 	<ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia, dlaczego formy przejściowe i żywe skamieniałości są cennymi świadectwami ewolucji 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady świadectw ewolucji opartych na analizie porównawczej budowy anatomicznej, fizjologii i DNA współcześnie występujących

TEMAT LEKCJI	WYMAGANIA PODSTAWOWE UCZEŃ:		WYMAGANIA PONADPODSTAWOWE UCZEŃ:	
	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra
				organizmów
11. Dobór naturalny i sztuczny	<ul style="list-style-type: none"> wymienia zmienność genetyczną, nadmiar potomstwa i dobór naturalny jako czynniki ewolucji 	<ul style="list-style-type: none"> uzasadnia, na czym polega rola zmienności genetycznej i nadmiaru potomstwa w przebiegu ewolucji 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia sposób działania doboru naturalnego na organizmy podaje przykłady ras i odmian organizmów hodowlanych uzyskanych przez człowieka pod kątem określonych cech 	<ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady działania doboru naturalnego
12. Miejsce człowieka w świecie organizmów	<ul style="list-style-type: none"> określa przynależność systematyczną człowieka 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia najważniejsze podobieństwa i różnice między człowiekiem a małpami człekokształtnymi 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje najważniejsze zmiany w budowie i funkcjonowaniu organizmu, jakie zaszły podczas ewolucji przodków człowieka 	<ul style="list-style-type: none"> krótko opisuje wybranych przodków człowieka (australopitek, człowiek zreżny, człowiek wyprostowany)
DZIAŁ 3. PODSTAWY EKOLOGII				
13. Co to jest ekologia i czym się zajmuje?	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje żywe (biotyczne) i nieżywe (abiotyczne) elementy ekosystemu 	<ul style="list-style-type: none"> określa, czym zajmuje się ekologia jako nauka wymienia w kolejności poziomy organizacji wybranego ekosystemu 	<ul style="list-style-type: none"> podaje znaczenie pojęć: ekosystem, biocenoza, biotop, populacja 	<ul style="list-style-type: none"> uzasadnia znaczenie wiedzy ekologicznej w życiu człowieka i dla zachowania równowagi w środowisku przyrodniczym
14. Charakterystyczne cechy populacji	<ul style="list-style-type: none"> określa, co to jest populacja i jakie są jej cechy opisuje cechy populacji: liczebność i zagęszczenie 	<ul style="list-style-type: none"> badania liczebności i rozmieszczenia wybranego gatunku rośliny zielnej na podstawie instrukcji określa, co to są rozrodczość i śmiertelność populacji i jaki wywierają one wpływ na liczebność 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje metodę badania liczebności, rozmieszczenia i zagęszczenia populacji opisuje struktury populacji – przestrzenną, wiekową i płci 	<ul style="list-style-type: none"> dokonyuje w terenie obserwacji liczebności, rozmieszczenia i zagęszczenia wybranego gatunku rośliny zielnej

TEMAT LEKCJI	WYMAGANIA PODSTAWOWE UCZEŃ:		WYMAGANIA PONADPODSTAWOWE UCZEŃ:	
	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra
15. Oddziaływania antagonistyczne. Konkurencja. Pasożytnictwo	<ul style="list-style-type: none"> określa, co to są pasożytnictwo i konkurencja wskazuje zasoby przyrody, o które konkurują przedstawiciele jednego gatunku między sobą i z innymi gatunkami 	<ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady pasożytów wewnętrznych i zewnętrznych określa skutki konkurencji między organizmami oraz pasożytnictwa dla populacji poszczególnych gatunków 	<ul style="list-style-type: none"> identyfikuje konkurencję i pasożytnictwo na podstawie opisu oddziaływania, fotografii, rysunków 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje adaptacje wybranych gatunków zwierząt i roślin do pasożytniczego trybu życia
16. Drapieżnictwo. Roślinożerność	<ul style="list-style-type: none"> określa, co to są drapieżnictwo i roślinożerność podaje przykłady drapieżników i ich ofiar oraz roślin i roślinożerców z najbliższego otoczenia 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje przystosowania ssaków mięsożernych (drapieżników) do chwytania zdobyczy oraz obronne adaptacje ich ofiar podaje przykłady przystosowań roślin chroniących je przed zjadaniem przez roślinożerców 	<ul style="list-style-type: none"> identyfikuje drapieżnictwo i roślinożerność na podstawie opisu, fotografii, rysunków przedstawia adaptacje zwierząt do odżywiania się pokarmem roślinnym na przykładzie wybranego ssaka roślinożernego 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, jak zjadający i zjadani wpływają na swoją liczebność w populacji
17. Oddziaływania nieantagonistyczne. Współpraca międzygatunkowa	<ul style="list-style-type: none"> wyróżnia trzy typy relacji nieantagonistycznych podaje przykłady organizmów z najbliższego otoczenia odnoszących korzyści ze współpracy ze sobą 	<ul style="list-style-type: none"> na wybranych przykładach organizmów wyjaśnia oddziaływania nieantagonistyczne: mutualizm, protokooperację i komensalizm 	<ul style="list-style-type: none"> identyfikuje nieantagonistyczne relacje między gatunkami na podstawie opisu, fotografii, rysunków 	<ul style="list-style-type: none"> wykazuje na wybranych przykładach, że mutualizm jest konieczny i wzajemnie korzystny dla przeżycia obu organizmów
18. Charakterystyka ekosystemu.	<ul style="list-style-type: none"> rozdziela producentów i konsumentów 	<ul style="list-style-type: none"> określa, co to są: łańcuch pokarmowy, 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje zależności pokarmowe (łańcuchy i sieci 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia rolę producentów, konsumentów

TEMAT LEKCJI	WYMAGANIA PODSTAWOWE UCZEŃ:		WYMAGANIA PONADPODSTAWOWE UCZEŃ:	
	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra
Zależności pokarmowe między organizmami	(I-go i kolejnych rzędów), destruentów wybranej biocenozy lądowej i wodnej <ul style="list-style-type: none"> • podaje zasady schematycznego zapisu prostego łańcucha pokarmowego 	poziomy troficzne oraz sieć pokarmowa <ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia rolę destruentów w procesie przetwarzania materii organicznej w nieorganiczną 	pokarmowe) w wybranym ekosystemie	i destruentów w obiegu materii i przepływie energii przez ekosystem <ul style="list-style-type: none"> • konstruuje łańcuchy pokarmowe oraz proste sieci pokarmowe na podstawie opisu, schematu
DZIAŁ 4. ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE – UŻYTKOWANIE I OCHRONA				
19. Abiotyczne czynniki środowiska	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje nieożywione i żywe elementy ekosystemu 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady wpływu wybranych czynników abiotycznych (temperatura, wilgotność) na organizmy 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje środowisko lądowe i wodne pod kątem czynników abiotycznych 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady wpływu stężenia dwutlenku siarki w powietrzu na organizmy
20. Tolerancja ekologiczna. Skala porostowa	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, co oznacza termin tolerancja ekologiczna • podaje przykłady czynników środowiska, na które organizmy mają różną tolerancję 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, co to jest zakres tolerancji ekologicznej organizmów na wybrane czynniki środowiska (temperaturę, wilgotność) <ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady gatunków o wąskim i o szerokim zakresie tolerancji ekologicznej wobec wybranego czynnika 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady gatunków wskaźnikowych i wskazuje ich wykorzystanie przez człowieka 	<ul style="list-style-type: none"> • określa, co to znaczy, że gatunek jest eurybiontem lub stenobiontem • przedstawia porosty jako organizmy wskaźnikowe
21. Odnawialne i nieodnawialne	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje, na podstawie 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady pozyskiwania energii 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, dlaczego

TEMAT LEKCJI	WYMAGANIA PODSTAWOWE UCZEŃ:		WYMAGANIA PONADPODSTAWOWE UCZEŃ:	
	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra
zasoby przyrody	zasobów przyrody • dokonuje podziału zasobów przyrody na odnawialne i nieodnawialne	wybranych przykładów, krótką charakterystykę zasobów przyrody	z odnawialnych zasobów przyrody	nieodnawialne zasoby przyrody należy racjonalnie użytkować • wyjaśnia, dlaczego rozwój zrównoważony jest niezbędny dla mieszkańców naszej planety
22. Różnorodność biologiczna. Gospodarcze użytkowanie ekosystemów	• podaje przykłady różnorodności gatunkowej w wybranym ekosystemie	• podaje przykłady gospodarczego użytkowania ekosystemów	• określa poziomy różnorodności biologicznej z podaniem przykładów	• przedstawia istotę różnorodności biologicznej • określa przyczyny spadku różnorodności biologicznej w ekosystemach
23. Zagrożenia i ochrona różnorodności biologicznej	• podaje przykłady działań przyczyniających się do spadku różnorodności biologicznej	• wyjaśnia, w jaki sposób ogrody botaniczne i ogrody zoologiczne zapobiegają spadkowi różnorodności biologicznej	• podaje przykłady ochrony różnorodności biologicznej w ekosystemach użytkowanych przez człowieka	• wykazuje związek między bankami genów a różnorodnością biologiczną
24. Formy ochrony przyrody w Polsce	• rozróżnia formy ochrony w Polsce • podaje przykłady form ochrony przyrody w najbliższej okolicy	• wymienia formy ochrony w Polsce i uzasadnia konieczność ich stosowania dla zachowania gatunków i ekosystemów	• podaje charakterystykę wybranych form ochrony przyrody w Polsce (park narodowy, rezerwat przyrody, ochrona gatunkowa)	• wyjaśnia celowość utworzenia obszarów Natura 2000

IX. Dostosowanie przedmiotowego systemu oceniania do możliwości uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi

1) Uczniowie posiadający opinię poradni psychologiczno-pedagogicznej o specyficznych

trudnościach w uczeniu się oraz uczniowie posiadający orzeczenie o potrzebie nauczania indywidualnego są oceniani z uwzględnieniem zaleceń poradni.

2) Formy i metody pracy dostosowane do indywidualnych możliwości i potrzeb uczniów:

- możliwość rozbicia zadań złożonych na prostsze i ocenienie ich wykonania etapami,
- wydłużenie czasu na nauczenie się partii materiału lub rozłożenie na mniejsze części,
- branie pod uwagę wyłącznie poprawności merytorycznej wykonanego ćwiczenia,
- podczas odpowiedzi ustnych - zadawanie większej liczby prostych pytań zamiast jednego złożonego,
- obniżenie wymagań dotyczących estetyki zeszytu ćwiczeń,
- wydłużenie czasu pracy na wykonanie zadania,
- wykonanie pracy pod kierunkiem nauczyciela.
- kierowanie poleceń w prostej i konkretnej formie oraz egzekwowanie ich realizacji,
- w miarę potrzeb stosowanie dodatkowych wyjaśnień i naprowadzeń,
- wydłużanie czasu przeznaczonego na realizację różnego typu zadań, w tym sprawdzianów,
- otoczenie ucznia atmosferą akceptacji, życzliwości i zrozumienia,
- wzmacnianie samooceny ucznia poprzez dostrzeganie i podkreślanie jego mocnych stron na forum grupy.